

8^ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ & ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ «ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΔΗΜΙΕΣ»

15 - 17 ΜΑΡΤΙΟΥ 2010

EA127

ΔΙΕΡΕΥΝΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΜΕΛΗΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΤΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ΚΟΣΜΟ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Κική Πετρουλάκη¹, Αντωνία Τσιριγώτη¹, Μεταξία Σταυριανάκη¹, Στράτος Γεωργούλας², Γεώργιος Νικολαΐδης¹

¹ Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού, Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας, Κέντρο για τη Μελέτη και Πρόληψη της Κακοποίησης- Παραμέλησης των Παιδιών, Αθήνα

² Εργαστήριο Κοινωνιολογίας της Νεότητας, του Αθλητισμού και του Ελεύθερου Χρόνου, Τμήμα Κοινωνιολογίας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Μυτιλήνη

Εισαγωγή: Η πρώτη επιδημιολογική μελέτη για την κακοποίηση και παραμέληση των παιδιών στην Ελλάδα διεξήχθη το 2007-8, στο πλαίσιο του προγράμματος INTERREG-III A, Μέτρο 2.3 «Συνεργασία Εκπαιδευτικών και Ερευνητικών ιδρυμάτων».

Σκοπός: Η διερεύνηση της έκτασης και των χαρακτηριστικών της βίας κατά ανηλίκων στο οικογενειακό και σχολικό περιβάλλον στις Περιφέρειες Βορείου και Νοτίου Αιγαίου.

Υλικό και Μέθοδος: Για τη συλλογή των δεδομένων από αντιπροσωπευτικό δείγμα 504 δωδεκάχρονων μαθητών και μαθητριών που επιλέχθηκε με δειγματοληψία κατά σύνολα σε τρία στάδια (12,5% του πληθυσμού των συγκεκριμένων περιοχών), πραγματοποιήθηκαν συνεντεύξεις με τα Εργαλεία Ανίχνευσης Παιδικής Κακοποίησης: Παιδί-Οικογένεια και Παιδί-Σχολείο/Εργασία της Διεθνούς Οργάνωσης για την Πρόληψη Κακοποίησης-Παραμέλησης Παιδιών (ISPCAN). Τα δεδομένα από τους 486 κηδεμόνες των παιδιών συλλέχθηκαν με το αυτο-συμπληρούμενο Ερωτηματολόγιο Γονέα: Τιμωρία, Πειθαρχία και Βία στο Σπίτι (ISPCAN).

Αποτελέσματα: Μεγάλο ποσοστό παιδιών υφίστανται κυρίως λεκτική και σωματική κακοποίηση στο οικογενειακό και στο σχολικό περιβάλλον. Ενδεικτικά, τα παιδιά δήλωσαν ότι στην οικογένεια έχουν υποστεί μεταξύ άλλων φωνές-33,1%, χτυπήματα-27%, κλειδώμα έξω από το σπίτι-6,2% και, αντίστοιχα, στο σχολείο βρισιές-57,8%, προσβολές-33,3% και χτυπήματα-28,2%. Σε σχετικές ερωτήσεις οι γονείς απάντησαν μεταξύ άλλων ότι έχουν χτυπήσει το παιδί τους με το χέρι-58,2%, το έχουν ταρακουνήσει δυνατά-31,7% και έχουν ασκήσει ψυχολογική βία με φωνές-82%, προσβολές-51,7% και απειλές εγκατάλειψης-13,5%. Δήλωσαν επίσης ότι χρησιμοποιούν θετικές μορφές πειθαρχίας όπως στέρηση προνομίων-49,4%.

Συμπεράσματα: Τα υψηλά ποσοστά ανίχνευσης βίαιων συμπεριφορών κατά ανηλίκων αποτελούν ένδειξη για την αναγκαιότητα σχεδιασμού προληπτικών παρεμβάσεων στο οικογενειακό και σχολικό περιβάλλον.

EA128

ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΜΕΛΗΣΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ (ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ BECAN)

Κική Πετρουλάκη, Θανάσης Ντιναπόγιας, Αντωνία Τσιριγώτη, Κορίνα Χατζηνικολάου, Γιώργος Νικολαΐδης
Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού, Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας, Κέντρο για τη Μελέτη και Πρόληψη της Κακοποίησης- Παραμέλησης των Παιδιών, Αθήνα

Εισαγωγή: Η κακοποίηση και παραμέληση παιδιών (ΚαΠα-Π) συνιστά σημαντικό πρόβλημα δημόσιας υγείας. Τα διαθέσιμα δεδομένα για το πραγματικό μέγεθος του προβλήματος στις χώρες των Βαλκανίων δεν είναι επαρκή ούτε αντιπροσωπευτικά, απουσία εθνικών συστημάτων παρακολούθησης του φαινομένου. Το πρόγραμμα «Balkan Epidemiological Study on Child Abuse and Neglect» συγχρηματοδοτούμενο από το 7ο Π.Π. της Γενικής Διεύθυνσης Έρευνας της ΕΕ και τους Οργανισμούς εννέα Βαλκανικών χωρών, στοχεύει στην αποτελεσματικότερη πρόληψη της ΚαΠα-Π μέσω της παροχής έγκυρων δεδομένων και προτάσεων βελτίωσης των αντίστοιχων εθνικών πολιτικών.

Σκοπός: Χαρτογράφηση επίπτωσης και επιπολασμού της ΚαΠα-Π ηλικίας 11-16 χρονών που παρακολουθούν ή έχουν εγκαταλείψει το σχολείο σε εννέα χώρες των Βαλκανίων.

Υλικό: Επιδημιολογική έρευνα: ερωτηματολόγια ICAST-CH και ICAST-P μεταφρασμένα και προσαρμοσμένα ανά χώρα. Μελέτη καταγεγραμμένων κρουσμάτων: ειδικό πρωτόκολλο εξαγωγής δεδομένων κατά τα πρότυπα διεθνών συστημάτων καταγραφής (National Child Abuse and Neglect Data Systems και Canadian Incidence Study of Reported Child Abuse and Neglect).

Μέθοδος: Επιδημιολογική έρευνα: Χορήγηση ερωτηματολογίων σε δείγμα 140.000 παιδιών και γονέων για διερεύνηση και καταγραφή κρουσμάτων ΚαΠα κατά το τελευταίο έτος. Μελέτη καταγεγραμμένων κρουσμάτων: Εξαγωγή δεδομένων από υπάρχοντα αρχεία και βάσεις δεδομένων των συστημάτων υγείας, δικαιοσύνης, πρόνοιας, κοινωνικών υπηρεσιών και ΜΚΟ.

Αποτελέσματα: Σύγκριση αποτελεσμάτων επιδημιολογικής έρευνας με ήδη υπάρχουσες καταγραφές, αποτύπωση αδυναμιών της υπάρχουσας κατάστασης και σύνταξη Στρατηγικού Πλάνου για την προστασία των παιδιών από την εφαρμογή ΚαΠα.

Συμπεράσματα: Τα αποτελέσματα αναμένεται να δημιουργήσουν τη βάση για την εναρμόνιση των διαδικασιών ανίχνευσης και καταγραφής κρουσμάτων ΚαΠα στην περιοχή των Βαλκανίων, η οποία θα αποτελέσει κρίσιμο εργαλείο για την περαιτέρω αξιολόγηση εφαρμογής προληπτικών πολιτικών και παρεμβάσεων.

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΜΕΛΗΣΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ (ΕΣΑ ΚΑΠΑ-Π) ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Κική Πετρούλακη¹, Αντωνία Τσιριγώτη¹, Ε. Φατσέα², Φ. Μηλιώνη³, Γεώργιος Νικολαΐδης¹

1. Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού, Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας, Κέντρο για τη Μελέτη και Πρόληψη της Κακοποίησης-Παραμέλησης των Παιδιών, Αθήνα

2. Ψυχολόγος, Αθήνα

3. Εργαστήριο Εγκληματολογικών και Ποινολογικών Ερευνών Νομικού Τμήματος Ε.Κ.Π.Α., Αθήνα

Εισαγωγή: Παρότι η κακοποίηση και παραμέληση των παιδιών (ΚαΠα-Π) συνιστά σημαντικό πρόβλημα δημόσιας υγείας, τα διαθέσιμα δεδομένα για το μέγεθος του στην Ελλάδα είναι αποσπασματικά και μη-αντιπροσωπευτικά συνεπεία της μη συστηματικής καταγραφής των αναφερθέντων κρουσμάτων.

Σκοπός: Σχεδιασμός πρότασης για την ανάπτυξη ενός Εθνικού Συστήματος Αναφοράς (ΕΣΑ) ΚαΠα-Π στην Ελλάδα.

Υλικό & Μέθοδος: Για την αποτύπωση της διεθνούς εμπειρίας έγινε συστηματική βιβλιογραφική μελέτη και καταγραφή της μεθοδολογίας και των προνοιών των ανάλογων συστημάτων αναφοράς σε 4 χώρες (Η.Π.Α., Καναδάς, Η.Β., Αυστραλία). Για την αποτύπωση της υπάρχουσας κατάστασης στην Ελλάδα και για τη διερεύνηση των απόψεων των επαγγελματιών που εργάζονται σε φορείς Υγείας, Πρόνοιας, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, υλοποιήθηκαν 4 ομάδες εργασίας (focus groups) με εκπροσώπους 19 αντίστοιχων φορέων.

Αποτελέσματα: Οι κύριες ελλείψεις στις ισχύουσες διαδικασίες καταγραφής και διαχείρισης περιστατικών ΚαΠα-Π συνοψίζονται στην έλλειψη φόρμας καταγραφής, στην ανομοιογένεια των καταγραφών και τη διαφοροποίηση αρμοδιοτήτων μεταξύ εμπλεκόμενων φορέων, στην αλληλοεπικάλυψη αρμοδιοτήτων φορέων διαφορετικών συστημάτων, στην μη-επαρκή επιστημονική κατάρτιση των επαγγελματιών και στη μειωμένη αποτελεσματικότητα διαχείρισης περιστατικών ΚαΠα από τα εμπλεκόμενα συστήματα. Όσον αφορά την προοπτική δημιουργίας ΕΣΑ ΚαΠα-Π, στο σύνολό τους οι επαγγελματίες θεώρησαν τη δημιουργία ενός τέτοιου συστήματος «χρήσιμη», ενώ το 76,5% τη θεωρεί επίσης «εφικτή».

Συμπεράσματα: Η σύσταση και λειτουργία ΕΣΑ ΚαΠα-Π θεωρήθηκε εφικτή εφόσον ικανοποιούνται συγκεκριμένες προϋποθέσεις όπως η θεσμική ρύθμιση και νομική κατοχύρωση, η επάρκεια προσωπικού και υλικοτεχνικής υποδομής, η κατάλληλη νομική μορφή του Φορέα-Συντονιστή, η εκπαίδευση και συνεχής κατάρτιση των επαγγελματιών υγείας, δικαστικών και αστυνομικών υπαλλήλων στην ΚαΠα-Π και η επαρκής προστασία του απορρήτου των προσωπικών δεδομένων.

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΜΕΛΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΟΠΩΣ ΑΠΟΤΥΠΩΝΟΝΤΑΙ ΣΤΑ ΜΜΕ

Άννα Σαλβάνου, Γεώργιος Νικολαΐδης

Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού, Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας, Κέντρο για τη Μελέτη και Πρόληψη της Κακοποίησης-Παραμέλησης των Παιδιών, Αθήνα

Εισαγωγή: Η κακοποίηση και παραμέληση των παιδιών (ΚαΠα-Π) απασχολεί συχνά την κοινή γνώμη και τα ΜΜΕ σε μια διαλεκτική αφενός αποτύπωσης κυρίαρχων στάσεων και αντιλήψεων αλλά και επάλληλης διαμόρφωσής τους.

Σκοπός: Αποτύπωση των κυρίαρχων αναπαραστάσεων σχετικά με το φαινόμενο της ΚαΠα-Π όπως αυτές αποτυπώνονται στις καθημερινές σχετικές αναφορές των έντυπων και διαδικτυακών ΜΜΕ.

Υλικό & Μέθοδος: Για την αποτύπωση των κυρίαρχων αναπαραστάσεων όπως αυτές παρουσιάζονται στα ΜΜΕ, κατ' αρχήν εγκαινιάστηκε η μόνιμη καθημερινή δημοσιογραφική ανασκόπηση όλων των σχετικών αναφορών. Ορίστηκαν κριτήρια ταξινόμησης των ευρισκόμενων αναφορών με βάση προκαθορισμένους άξονες, ήτοι το είδος του μέσου, το είδος της αναφοράς (περιπτωσιολογική ή γενική αναφορά κοινωνικής πολιτικής), την στάση απέναντι στο παιδί και την υποκείμενη διαπίστωση αναφορικά με την επάρκεια ή μη των υφισταμένων θεσμών και υπηρεσιών παιδικής προστασίας. Περαιτέρω οι αναφορές αναλύθηκαν ποιοτικά σχετικά με τις υποκείμενες εκφραζόμενες αντιλήψεις για το παιδί και την οικογένεια, για τη βία και τις διαπροσωπικές ενδο-οικογενειακές σχέσεις.

Αποτελέσματα: Τα προκαταρκτικά αποτελέσματα των πρώτων μηνών ανάλυσης των αναφορών αναδεικνύουν αφενός την αποσπασματικότητα και την ασυνέχεια της ενασχόλησης της κοινής γνώμης με περιπτώσεις θυμάτων αφετέρου την γενικευμένη υποκείμενη διαπίστωση της έλλειψης επαρκών προστατευτικών θεσμών και υπηρεσιών για τα παιδιά και τις οικογένειές τους.

Συμπεράσματα: Εκτός των άλλων, η περιοδολόγηση των δημοσιευμάτων αναδεικνύει την μάλλον «οικογενειο-συντηρητική» υποκείμενη στάση τους και την σχετικά μονομερή ενασχόλησή τους με την αναπαράσταση του παιδιού - θύματος ως εικόνα αρνητικού προτύπου (ως αναφορά σε ένα Ριζικό Κακό), αποκλείοντας ως επί το πλείστον μια αντίθετη θετική αναπαράσταση που και όποτε υπάρχει ορίζεται εκ του αντιθέτου της.

RT42

ΦΟΡΕΑΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ
ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

.....

Εθνική Σχολή
Δημόσιας Υγείας

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ

.....

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Όλα είναι θέμα Παιδείας

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ &
ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

.....

www.CandC-group.com